

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > תפילה 010 ואלקי אבותינו

תפילה 010 ואלקי אבותינו

אלוקינו ואלוקי אבותינו.

במטבע הברכה שאנו מזכירים, ..אלוקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו.. המוציא לחם מן הארץ. על כל מטבע הברכה הדרך היא ברוך אתה השם אלוקינו ואלוקי אבותינו. כלומר: זה האלוקים שלנו וזה האלוקים של אבותינו.

שמע ישראל השם אלוקינו - השתא הוא האלוקים שלנו. מכח מה הוא האלוקים שלנו? מכח כך שאנו בני אברהם, יצחק ויעקב. אז מה קודם למה? אלוקינו או אלוקי אבותינו?

שמע ישראל השם אלוקינו, ולא אלוקי אומות העולם, אבל לעתיד לבוא, השם אחד, הוא יהיה גם אלוקים של אומות העולם.

אנחנו אומרים בהמשך מטבע הברכה, אלוקי אברהם, יצחק ויעקב אז לכאורה כל מה שהוא אלוקינו זה מחמת שאנו עם ישראל בני אברהם, יצחק ויעקב.

אם כן, לפי פשוטו של דברים סדר מטבע הברכה היה צריך להיות אלוקי אבותינו ואלוקינו.

צריך התבוננות להבין מתוך הקדים אלוקינו לאלוקי אבותינו.

רש"י אל "ואלה המשפטים" - כל אלה ___ לראשונים. ואלה- מוסיף על הראשונים.

מה הראשונים נאמרו למשה בסיני, אף אלה נאמרו למשה מסיני. אז במטבע הברכה אז ואלוקי אבותינו בא להוסיף על הראשונות, שהוא מוסיף על הראשונות הוא מוסיף על מה שהוא אלוקינו שלנו לעצמו.

נעשה עוד כמה התבוננות קטנות ואז נבין את הגילוי של אלוקי אבותינו בנפש דידן.

מיד אחרי המטבע הזה אנו אומרים אברהם, יצחק ויעקב אבל זה אמור להיות כלול, באלוקי אבותינו.

יש כלל של אמירת כלל ופרטיו.

בפרט יש 3 אבות ו4 אמהות. כשאנו אומרים אלוקי אבותינו זה כולל רק אבות או רק אמהות?

אבותינו סיפרו לנו, זה רק אבות? או גם אמהות? "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמך", אבותינו זה גם האמהות.

אלוקינו ואלוקי אבותינו לא רק בא לגלות שהוא אברהם, יצחק ואמהות אלא הוא בא גם לגלות שיש 4 אמהות. מה החידוש? יש נקודה נפלאה מאוד כשמתבוננים עליה.

אברהם תיקן תפילת שחרית, יצחק מנחה, ויעקב ערבית.

לארבע אמהות, שרה, רבקה, רחל ולאה יש שייכות מיוחדת לתפילה ללאה.

יש גמרא ידוע בבא בתרא - שלאה היתה יושבת בפרשת דרכים.

קטנה לקטן, גדולה לגדול. לאה לעשיו וקטנה לקטן - רחל ליעקב אבינו. עד שנשרו ריסי עיניה, תפילה. ואם היא לא היתה מתפללת מה היא היתה? אפילו לא שייכת לכנסת ישראל. שרה שייכת לאברהם, רבקה שייכת ליצחק, לאה מצד שורש הזיוג לא שייכת ליצחק אבינו, אלא שייכת לעשיו.

מה שורש התפילה שלה? יש אדם שמתפלל לפרנסה, לבנים, לזיווג וכו'. התפילה של לאה הוא הרבה יותר מזיווג הגון. אם היא היתה נישאת לעשיו היא אפילו לא חלק מכנסת ישראל. עשיו מוגדר על פי הגמרא ישראל מומר. אם היה היתה נישאת לעשיו היא היתה מופקעת מישראל.

אז כשהיתה בוכה בתפילה, מה התפילה של לאה פעלה? התפילה של לאה פועלת, שכל המציאות שלה נשתנתה שנכנסת לתוך הכנסת ישראל. יש גילוי עצום בכח התפילה שנבנת בלאה.

אברהם אבינו בנה את סדר הדברים, היה מתבונן.

לאה מתגלה בכח מיוחד בתפילה, כאן יש כח של תפילה שיש לו גילוי עצום ונורא שאת הכח הזה אין לנו בגילוי. אנחנו בני אברהם, יצחק ויעקב אין לנו גזירה של גדול וגדולה וכו'. **אין כח לעקור אותנו מישראל.** אין תפילה שלא נהיה שייכים לעם זר. תפילה כזו יכולה להיות רק אצל לאה אמנו. לנו, לאחר מתן תורה שהוקבע שם ישראל על כל אחד מאתנו, הם תפילות באותה תפיסה שאנחנו ישראל. חסר לנו גשמיות, גילוי אלוקות. על כל דבר אפשר להכיל תפילה אבל להתפלל להיות שייך לכנסת ישראל לא שייך. גוי יכול להתפלל לזכות להתגייר. רואים את זה בנינוה.

בין כך ובין כך ישראל נקרא ישראל. "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא". זה בגדר תפילת שוא. מה יש להתפלל על דבר שלא יכול להשתנות. כשמתגלה כח של תפילה משלושת האבות, בעומק התפילה, לאה אמנו מגלה בכל אחד מאתנו כח חדש של תפילה.

מה הכח החדש שמתגלה בלאה אמנו? הכח ליצור בריה חדשה לגמרי מכח התפילה זה בחינת לאה.

הכח המלא של תפילת לאה לא שייך אלינו אבל **במעמקים של תפילת לאה גנוז כח של תפילה שיכול לשנות את הדבר מעיקרה, כאילו יש כאן דבר חדש לגמרי.**

איפה זה נוגע אלינו?

כל אדם ואדם, הקשר שלו לקב"ה, יש לו שני שורשים.

הגילוי הגמור לכך הוא מאוד פשוט, (גמרא שבת-מדליקין) על אותו גר שבא לשמאי ודוחפו באמת הבניים ולהלל "למדני את כל התורה על רגל אחת". מה ענה הלל? **"מה שאתה עושה אל תעשה לחברך, ואידך זיל גמור". יש כאן רק בין אדם לחברו, איפה הבין אדם למקום? רשי מביא - "רעך ורע אביך אל תעזוב".**

יש כאן שתי הגדרות - הוא הרע שלי והוא הרע של אבא שלי. זה אלוקינו ואלוקי אבותינו. זה לא שהוא גם האלוקים שלי וגם האלוקים של אבותינו. יש ליהודי יש שני קשרים במעמקי הנפש לקב"ה.

אנחנו בני 3 אבות אבל מאיפה יצחק ידע מהקב"ה? מאברהם אבינו אז יצחק יכל לאמר אלוקינו ואלוקי אבותי אבל אברהם אבינו יכל לאמר אלוקינו ואלוקי אבותינו? גר יכול לאמר אלוקי אבותינו?

לא.

אנחנו בני אברהם ויצחק. מי קדם למי? אברהם השריש בנו כח שנקרא אברהם. מה הכח שהשריש בנו? **יצחק השריש שנכיר את הקב"ה מכח אבינו, כי הוא הכיר את הקבה מכח כך שגדל אצל אביו.** אברהם השריש בנו כח שנקרא את הקב"ה מאיפה שהוא הכיר את הקב"ה. **אברהם אבינו, מאיפה הוא הכיר את הקב"ה? מעצמו. גם את הכח להכיר את הקב"ה מעצמי, מאיפה יש לי את הכח הזה? מאברהם אבינו.** מי שחושב שיש לו כח להכיר את הקב"ה כפשוטו מעצמו אז הוא כופר באבותינו.

מה שאנחנו אומרים אלוקי אבותינו זה ירושה מיצחק,

אבל מה שאנו אומרים אלוקינו זה ירושה מאברהם.

לא כפשוטו שאנו אומרים מעצמנו אלא אברהם אבינו נתן לנו כח לגלות את אלוקינו. מיצחק, יעקב וכל דור ודור "שאל אביך ויגד לך" קיבלנו את הכח לאלוקי אבותינו.

אז מה קודם למה? אלוקינו או אלוקי אבותינו? כפשוטו לכאורה קודם אלוקי אבותינו ואח"כ אלוקינו אך כשנתבונן נראה שקודם היה אברהם ואח"כ יצחק ולכן קודם הושרש היכולת להכיר את הקב"ה מעצמו, ואח"כ מאבותינו.

"(~) מי עיר ממזרח צדק איתן האזרחי (זה אברהם אבינו כמו שאומרת הגמרא בבא בתרא) הוא כמו שיוצא איילת השחר מחושך גמור, יש לו את היכולת להכיר את הקב"ה.

כשאנחנו באים להעמיד את הדברים בנפשנו דידן זה ברור שנטיית הנפש תמיד היא להתחיל מאלוקי אבותינו. מי שלא מבוססת אמונתו גם על אלוקי אבותינו אז אין לו את כל שורש בני אברהם, יצחק ויעקב אבל מי שמבסס רק את האמונה שלו רק על אבותינו אז יש לו רק יצחק ויעקב. **בעומק גם אין לו גם את יצחק ויעקב כי גם הם קיבלו מאברהם אבינו את היכולת להכיר את הקב"ה לבד.**

חזל אומרים - "כל עליותיו לא יהיו אלה משל עצמו", אבל מאיפה קיבל את הכח של מעצמו? מאברהם אבינו.

תחילת כל גילוי בנפש, בוודאי מצד הקטנות מקבל את האמונה מצד אבותיו. אבל כשנהיה בר דעת ורוצה לקבל מח דקדושה ורוצה לקבל גדלות המוחין של אדם העוסק בתורה, רצונך להכיר את בוראך, עסוק בדברי אגדה שמתוך כך אתה מכירהו, מאיפה מגיע עומק ההכרה? עומק ההכרה מגיע מהאלוקינו. מאותו מכור שאברהם העיר ממזרח צדק, שם יש מקום של אמונה בנפש.

אבל שיהיה ברור, זה לא כח חדש, אלא כח שירשנו מאברהם, שכל אחד יכול להכיר את הקב"ה בעצמו.

עוד דבר שירשנו הוא שמי שרוצה להכיר את הקב"ה בגדלות, צריך להתחיל מאלוקינו, ואחכ אלוקי אבותינו.

דברים אלה זה שאלה בכל מהלכי עבודת האדם בנפש במהלכי..

בקטנות מתחילים מאבותינו, בגדלות מתחילים מאלוקינו ואח"כ אלוקי אבותינו.

הדברים האלה זה שאלה בכל מהלכי עבודת נפש האדם בהכרת הבורא. יש זמן שאדם צריך לקרוא מספר וללמוד בעיון ולהתבונן בדקות הלשון - זה נקרא אלוקינו אבותינו. הוא מקבל ממה שכתוב

יש זמן "כי אשב בחושך השם אורי" - יש זמן שאדם מייחד את הדברים להתבוננות. המים העמוקים האלה נמצאים בתוך הלב שלו עצמו. להתבונן, להוציא את כוחות האמונה שגנוזים בתוך עצמו, שמושרשים בתוך עצמו.

אבותינו סיפרו לנו זה באופן של סיפור, של שמיעת דרשה, בכל האופנים שמגיעים מבחוץ. זה באלוקי אבותינו.

כשמגיעים לתפילת העמידה, עומד לפני המלך, הוא אחרי ברכות התורה, אחרי קריאת שמע הוא מגיע להשגות, הוא מגיע למקום שהוא בר דעת של אמת, אז הוא בגדלות ואז אלוקינו, עיקר ההשרשה של האמונה הוא "איתן האזרחי", ו"כל עליותיו לא יהיו אלא משל עצמו". שם הקריאה יותר מואטת וההתבוננות יותר מרובה. שם עיקר הדבר הוא לא מחוץ לפנים, שם עיקר הדבר הוא מפנים לחוץ. כשמענו ישראל במעמד הר סיני "אנוכי", נתקע אמונה בליבם. נתקע אמונה בליבם. כשאברהם היה אברהם, ישמעאל לא קיבל את הכח של אלוקינו מאברהם. עשוי גם כן לא קיבל את אלוקינו, אלא רק את אלוקי אבותינו ולכן הופקע מהכנסת ישראל.

במתן תורה שנתקע אנוכי השם בליבם, מה נתקע? הכח של ההשרשה.

נתקע הכח שבכל אחת מנשמות ישראל, בתוך עצמו מוכרח שיהיה בו אמונה. מאיפה עכשיו הוא יודע אמונה? זה הגיע מאברהם אבינו. זה הושרש במתן תורה. אברהם היה הכנה למתן תורה.

עיקר ההשרשה באמונה קיבלנו מאברהם ולא יצחק או יעקב. כמובן שגם הם משרשים עוד אמונה.

מה הוא מזריח? (איתן האזרחי) הוא מזריח את האלוקינו בתוך כל אחד ואחד.

לאה לא באה ממקום של אבותינו, אלא מלבן, כמובן שהוא ממשפחתו של אברהם, אבל זו לא אותה השרשה. גם שרה, ורחל לא מבני אברהם, אז מה השרישו ובעיקר לאה?

לאה השרישה את הכח שאברהם נקרא אב להמון גויים. שגם מי שרוצה לבוא מבחוץ יכול. זה נקרא תפילה. אין לנו את החלק הזה, כי אנחנו יהודים. אבל מה כן?

את עומק התפילה של לאה, שזה מברר את עומק מעמקי האמונה בנפש, שסיבת האמונה שלי היא מאותו מקום שאפילו אם אבא שלי גוי, אז האמונה שלי מתחילה ממני, זה הכח שמגיעה מאברהם והושרש.

האמונה שלנו הוא מאברהם מאבותינו אז זה לא שלמות הגילוי כי זה עדיין ירושה.

אצל לאה מתגלה הכח בשלמות כי היא שייכת לעשיו והוא ישראל מומר. היא לא קיבלה מדין בני בניו.

לנו יש כח מכח כן שאנו בני אברהם.

לאה מגלה שהיא יכולה לגלות את אותו כח מכח התפילה.

לאה מגלה שמכח התפילה היא נקראת מאלוקי אבותינו, היא מצטרפת לארבע אמהות. עד כדי כך תפילתה משפיעה שהיא הופכת להיות מבני בניו של אברהם.

זה כח של מעצמו.

הכח הזה מתגלה אפילו באומות העולם, כמו אצל לאה.

תכלית הבריאה - שמע ישראל, השם אלוקינו ואלוקי אבותינו.

לשון רשי.

כרגע הוא אלוקינו, לעתיד לבוא יהיה אלוקי כל העולם.

מה הנפקמינא לנו?

תמיד יש באדם ניצוץ של גוי. צריך להעמיד גילוי אלוקות על כל חלקי הנפש. אפילו על הכח בנפש ששייך לאומות העולם. את הכח הזה לתקן אותו צריך הכרה בקב"ה מעצמו. כשיתגלה באדם ההכרה מעצמו אז כל שורש ההכרה יעלם.

כח הערב ערב נמצא בנפשנו זה גורם לכל אחד להרגיש שאין לו אמונה, שהוא מתכחש. מי שבוחן את עצמו הוא מרגיש שיש מקומות בנפש שהוא לא מספיק מאמין.

איך אפשר לתקן את המקום הזה? ע"י אלוקי ואלוקי אבותינו.

אברהם מגייר את האנשים, שרה מגיירת את הנשים.

אצלנו בנפש יש כח של אומות העולם שלא תיקנו אותו. **כשאנו נתקן אותו, זה יתוקן גם באומות העולם.** העבודה היא לא להם, אלא העבודה היא שלנו. כולם ידעו מהקב"ה מכח העבודה של ישראל.

מכח כך כאשר האדם מגלה את אותו כח בנפש הוא מגלה את הכח שנקרא לאה.

בלשון פשוטה, כח החיים של האדם, יש לו בגרון שתי צינורות, קנה וושת. קנה צינור האכילה, וושת צינור הנשימה, רוח חיים.

כשאנו מתייחסים לכוחות חיות הנפש, יש כאן שני שורשים, כל ידיעה שהאדם יודע מאבותיו הוא חייב גם לדעת אותם מעצמו.

כל ידיעה שהוא יודע מעצמו, אם היא לא מתאימה לידיעה של אבותיו סימן שהידיעה היא לא אמיתית.

כל ידיעה שקיבלנו בינקותינו, מאבותינו, כל י"ג עיקרים שנמסרו מדור לדור, כל אלה קיבלנו מאבותינו, אבל מה שקיבלנו מאבותינו, גם אם שמעתי את הדבר בשלמות, אני חייב להגיע לאותם הדברים מעצמי. אם יש בדבר שלי חידוש אז סימן שלא דרכת בדרך נכונה.

מי שהאמונה שלו היא לא רק בהבחנה של אלוקי אברהם, יצחק ויעקב אלא כוללת גם את כל האמהות ובפרט את לאה אז הוא מגלה כח של אמונה שמגיע גם מהמקום המקולקל.

לוקחים שידוך לאבות מלבן הארמי. על הכח הזה מחלים קדושת אברהם, יצחק ויעקב.

ההשרשה העמוקה הזאת בנפש חייבת להביא את האדם, שגם לא יצויר שהוא היה תינוק שנשבע באומות הוא היה יודע את כל הידיעות שהוא יודע מעצמו.

אדם שעומל בעומק נפשו, לא רק לקרוא, אלא להתבונן, לחקור את צפונות לבבו, להעמיק דעת בתוך נפשו, בהתבוננות בשעת השקט כלשון החזון איש באמונה ובטחון - כאשר הוא חופשי מרעבון של תאוה והנפש שלו מחפשת אמת אז חייב להיות שלכל הידיעות הפנימיות הוא יגיע מהשרשה של אברהם שנקרא מעצמו. אז מה יקרה אליו? איתן האזרחי.

אברהם העברי, כל העולם בעבר אחד ואברהם בעבר השני. הרבה דברים שנראה לנו שקיבלנו מאבותינו, אבל הרבה מנהגים שיש לנו בדור הזה, מי שהגיע לעצמו מזהה שזה לא מאבותינו. הרבה דברים שנשתבשו בדורות האחרונים, אבל בן אדם סבור שזה דרך אבותיו. מתי הוא רואה שזה טעות? כשהוא מגיע לעצמו. הוא רואה שזה דברים חדשים. כל דבר שלא מגלה את הבעומק עצמו, אז גם מה שמסרו לנו אבותינו הוא יגלה שלא תפס נכון.

כאשר כל ידיעה שקיבל מאבותיו הוא מקבל אותה גם מעצמו אז הוא אור זורח.

הוא משריש את האמונה מכח מה שהוא מאיר מעצמו, מכח אברהם, ומכח מה שקיבל מאבותיו, אז כל הטעות מעצמו מאירה מאבותיו וכל טעות במנהג מאירה מעצמו.

כשיש שני הכוחות הדברים מקבלים בהירות ממעמקי הנפש.

מי שהולך רק מעצמו לא שייך לכנסת ישראל.

מי שהולך רק מאבותיו חסר לו את שורש ההשרשה של אברהם אבינו.

כשהאמונה אצלנו תהיה מושרשת משני הכוחות יחדיו אז יהיה לנו כח של "ונחנו מה" - אנחנו בטלים, אז מאיפה יש לנו כח? מאבותינו. ונצטרף לזה את הכח של מעצמו, אבל מאיפה יש לי את הכח של מעצמו? מאברהם, מהאבא האמיתית. זה המילוי של אברהם, זה הפנים של אברהם.

יש לו יניקה מאבותינו ויש לו מעצמו שלם.

מעצמו תקיף פנימי, נחל איתן, יחד עם קבלה מושרשת מהאבות עד מעמד הר סיני שם שלמות האמונה זורחת בנפש האדם.

אז כשאדם אומר אלוקינו ואלוקי אבותינו אז נפשו מאירה כנפש ישראל בשלמות.

- 1] [ויצא](#)
- 2] [תפילת שמונה עשרה שלם](#)

Show featured image:

Source: <http://bilvavi.net/shiur/ואלקיאבותינו/תפילה-010>

Links

[1] <http://bilvavi.net/vayetzei>

[2] <http://bilvavi.net/tefillah>